

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 5/2013 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till kemikalielag och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 april 2013 regeringens proposition med förslag till kemikalielag och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 38/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Marilla Lahtinen och överinspektör Reetta Orsila, social- och hälsovårdsministeriet
- handelsråd Matti Oivukkamäki, arbets- och näringsministeriet.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Regionförvaltningsverket i Södra Finland / Ansvarsområdet för arbetarskydd
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har behandlat frågan med avseende på sitt ansvarsområde.

Den nya lagen ska huvudsakligen fokusera på kemikalietillsyn. Genom lagen koncentreras marknadskontrollen i fråga om kemikalier till Säkerhets- och kemikalieverket Tukes. Den nya

kemikalielagen innebär att arbetarskyddsmyndigheten utövar tillsyn över att kemikalielagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt Europeiska unionens kemikalielagstiftning följs vid arbete där arbetsgivaren är skyldig att iaktta arbetarskyddslagen. Arbetarskyddsmyndighetens uppgifter föreslås främst gälla tillsyn över förhållandena vid användningen av kemikalier och tillsyn över att arbetsgivarna iakttar sina förpliktelser.

Enligt den nuvarande kemikalielagen utövas marknadskontroll för närvarande av Tukes, regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskyddsuppgifter och de kommunala kemikalietillsynsmyndigheterna. Tillsynen omfattar de aktörer som levererar och släpper ut kemikalier på marknaden samt de kemikalier som dessa aktörer har i lager. Gränserna mellan myndigheternas befogenheter är oklara och tillsynsuppgifterna överlappar delvis varandra. Propositionens syfte är att förenkla och förtydliga kemikalielagstiftningen.

Utskottet anser det motiverat att kemikalielagstiftningen förenklas och förtydligas och förordar att marknadskontrollen för kemikalier koncentreras till Tukes. EU:s nya kemikalielagstiftning är komplicerad vilket gör att marknadskontroll enligt den jämte beslut kräver en särskilt avdelad aktör som endast har hand om marknadskontroll för kemikalier. Utskottet finner det ändamålsenligt att uppgifterna för regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskydd i fortsättningen fokuserar på att inspektera förhållandena i fråga om att använda kemikalier på arbetsplatserna.

Utskottet betonar att Tukes bör tillförsäkras tillräckligt med resurser och kompetens för att marknadskontrollen för kemikalier ska kunna skötas effektivt. Att tillsynen är tydlig och effektiv och att inspektörerna är sakkunniga intar en nyckelposition då man arbetar för en hög nivå på hälsa och miljöskydd vid användning av kemikalier. Utskottet betonar också att samarbetet mellan myndigheterna måste vara friktionsfritt och informationsutbytet smidigt för att en effektiv tillsyn ska gå att trygga.

Enligt 16 § i förslaget till kemikalielag ordnar Tukes nationell rådgivningstjänst som ska ge tillverkare, importörer, nedströmsanvändare, distributörer och andra berörda parter råd i enlighet med artikel 124 i Reach-förordningen (EG-förordningen om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier), artikel 44 i CLP-förordningen (EG-förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar) och artikel 81 i biocidförordningen. Utskottet anser att en nationell

rådgivningstjänst är mycket viktig. Utskottet betonar särskilt rådgivningstjänstens betydelse som stöd för självständigt kemikaliesäkerhetsarbete på arbetsplatser, föregripande bekämpning av oönskade effekter och snabb utredning av situationer där det ingår hälsorisk. Utskottet betonar att det måste informeras effektivt om rådgivningstjänsten och likaså om de aktuella lagändringarna, särskilt på arbetsplatsnivå.

Arbetarskyddsmyndigheternas tillsyn över kemikalielagen

I arbete som arbetsgivaren leder och övervakar är arbetsgivaren skyldig att se till att kemikalielagstiftningen iakttas. De skyldigheter som följer av kemikalielagen gäller förutom arbetsgivaren också andra som låter utföra arbete eller ordnar verksamhet, när arbetarskyddslagen ska iakttas i arbete eller verksamhet under dem. Till exempel arbetsgivare och egenföretagare på gemensamma arbetsplatser är enligt arbetarskyddslagen skyldiga att se till att kemikalielagstiftningen verkställs.

Arbetarskyddsmyndigheternas tillsyn riktar sig till arbetsgivare som är nedströms- eller slutanvändare och skyldiga att se till att användningen är säker. Arbetarskyddsmyndighetens tillsyn omfattar inte militära övningar och inte heller annan verksamhet som arbetarskyddslagen inte tillämpas på.

Arbetarskyddsmyndigheterna kan i samband med sin tillsyn på arbetsplatserna upptäcka också brister eller problem som en annan myndighet har tillsynsansvar för. Enligt 49 § 1 mom. i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), nedan tillsynslagen, ska arbetarskyddsmyndigheten, efter att ha fått kännedom om ett missförhållande eller en bristfällighet i en produkt, i fråga om vilken tillsynen över efterlevnaden av säkerhetsbestämmelserna ankommer på någon annan myndighet, anmäla saken till tillsynsmyndigheten i fråga. Aktuella myndigheter i fråga om att använda kemikalier är t.ex. Tukes, NTM-centralerna och kommunernas miljöskyddsmyndigheter.

Utskottet finner det angeläget att arbetarskyddsinspektörerna vid sina besök på arbetsplatserna omedelbart underrättar Tukes och andra behöriga myndigheter om iakttagna brister och vid behov ingriper genom att meddela ett temporärt användnings- eller överlåtelseförbud också i situationer som en annan myndighet har tillsynsansvar för. Utskottet betonar att det behövs tydliga anvisningar för sådana situationer. Utskottet betonar också behovet av en god inskolning för arbetarskyddsinspektörerna i kemikaliesäkerhet och kemikalielagstiftning för att de ska kunna upptäcka och ingripa i eventuella problemsituationer.

Precisering av förslaget till kemikalielag

Social- och hälsovårdsministeriet föreslog i sin skrivelse av den 25 april 2013 att 10 § 2 mom. i förslaget till kemikalielag ska preciseras enligt följande: "Om arbetarskyddsmyndigheten vid tillsynen konstaterar att bestämmelserna i denna lag eller i Europeiska unionens kemikalielagstiftning sannolikt har överträtts, ska myndigheten informera den behöriga tillsynsmyndigheten om detta. Om överträdelsen gäller utsläppande av en kemikalie eller anordningar eller föremål som innehåller kemikalier på marknaden eller för användning, får en sådan inspektör som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) meddela ett temporärt förbud enligt 18 § 4 mom. i den lagen. Inspektören ska överföra ärendet till regionförvaltningsverket som överlämnar ärendet till Säkerhets- och kemikalieverket."

Utskottet anser att 10 § 2 mom. i lagförslaget behöver preciseras. Ändå anser utskottet att pre-

ciseringarna hellre bör formuleras t.ex. så här: "Om arbetarskyddsmyndigheten vid tillsynen konstaterar att bestämmelserna i denna lag eller i Europeiska unionens kemikalielagstiftning sannolikt har överträtts i fråga om utsläppande av en kemikalie eller anordningar eller föremål som innehåller kemikalier på marknaden eller för användning, får en sådan inspektör som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) temporärt förbjuda att en kemikalie eller anordningar eller föremål som innehåller kemikalier släpps ut på marknaden eller för användning med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 18 § 4 mom. i den lagen. Inspektören ska överföra ärendet till regionförvaltningsverket som överlämnar ärendet till Säkerhets- och kemikalieverket."

Utskottet anser att bestämmelsen blir tydligare om den endast fokuserar på den till marknadskontroll för kemikalier hänförliga behörigheten att temporärt förbjuda att en produkt släpps ut på marknaden eller för användning. Som utskottet ser på saken behövs bestämmelser om arbetarskyddsmyndighetens allmänna skyldighet att informera om iakttagna missförhållanden och bristfälligheter inte i kemikalielagen eftersom en bestämmelse om det redan ingår i 49 § i tillsynslagen.

Ställningstagande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anför

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

AjUU 5/2013 rd — RP 38/2013 rd

Helsingfors den 17 maj 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
medl. Anna Kontula /vänst
Jari Lindström /saf
Eeva-Maria Maijala /cent
Lea Mäkipää /saf
Elisabeth Naucclér /sv
Annika Saarikko /cent
Kristiina Salonen /sd

Sari Sarkomaa /saml
Arto Satonen /saml
Mikko Savola /cent
Eero Suutari /saml
Katja Taimela /sd
Jani Toivola /gröna
Maria Tolppanen /saf
ers. Jukka Kärnä /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.